

25 éves a Fővárosi Protestáns Kántorátus

Ajándék, hogy az egyház népe évezredek óta a Biblia „énekeskönyvének” szavaival szólítja meg közösségi módon Istenét, és hogy hitvalló elődeink magyar nyelven is megőrizték a zoltározó istentiszteletek gyakorlatát.

Ajándék, hogy 1996. február 4. óta a tanév minden vasárnap estjén 18 órakor az igehirdetés mellett a kántorátus és a gyülekezet közös és váltakozó énekével gregorián és genfi zoltárok szólalnak meg, az együttes pedig alternatív korálfeldolgozásokat és hetente változó motettákat énekel a kelenföldi evangélikus templomban. Ez máig körülbelül 900 szolgálatot jelent (abból mintegy 800 Bence Gábor alapítókarnagy vezetésével).

Ajándék, hogy az ez idő alatt elénekelt 440 motettán keresztül élő gyakorlattá, belső élménnyé váltak az egyházzene-irodalom különböző korszakai és műfaji sajátosságai. A repertoár magját a koraprotestáns anyag és a későbbi evangélikus szerzők jelentik, de folyamatosan törekszünk az egyházi év rendjéhez illeszkedő, megfelelő minőségű művek felkutatására és megszólaltatására.

Ajándék, hogy a Kelenföldön végzett munka tapasztalatai beépültek a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) által 2007-ben hivatalosan használatba vett Gyülekezeti liturgikus könyvbe és egyéb praktikus kottakiadványokba. A zoltározás a MEE Kántorképző Intézete életrendjének is részét képezi, így a téli és nyári tanfolyamok fiatal résztvevői, és a szakmai konferenciákra az ország minden tájáról érkező énektanárok, karvezetők már sajátjukként viszik azt magukkal.

Ajándék, hogy a 25 év alatt több mint 100 énekes kapcsolódott be a szolgálatba – és hogy a jelenleg szolgáló tagság többsége fiatalabb, mint maga az együttes. A gyülekezethez kötődő gyakorlott kórusénekesek mellett sokan a Deák Téri Evangélikus Gimnázium és a fóti kántorképző (volt) diákjai. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem egyházzene tanszakának protestáns hallgatói és az Evangélikus Hittudományi Egyetem kántorszakos hallgatói közül többen itt végzik szakmai gyakorlatukat, a kántorátus liturgikus diplomákon, doktori koncerteken is közreműködött.

Ajándék, hogy az alapítás óta ökumenikus testvéri és szakmai közösségben végezhetjük szolgálatunkat. 1996-ban három együttes alkotta a Fővárosi Kántorátust: a Szent István Bazilikában szolgáló és a Budapesti Énekes Iskolához köthető katolikus, valamint a kelenföldi protestáns „ágazat”. Azóta több helyen alakultak rokon célokat ápoló együttesek: a reformátusok Budafokon 2004 óta, a Kálvin téren 2006 óta havonta énekelnek vesperát. A Gödöllői Premontrei Kántorátus 2009-től, a Belvárosi Kántorátus 2018-tól végez rendszeres szolgálatot. Ferencvárosban 2011-ben alakult evangélikus kántorátus, több vidéki városban (például Orosházán és Szombathelyen) pedig a nagyobb ünnepekhez kötve tartanak zoltározó alkalmakat. A kelenföldi együttes specifikuma, hogy az utánpótlást biztosító intézményrendszer felépítése nélkül sikerült mindeddig fenntartani a heti rendszerességű, többszólamú tételekkel gazdagított liturgikus szolgálatot.

Ennek a gazdag tevékenységnek a szerény lenyomatát tesszük most közzé a <http://kantorus.hu/> oldalon. Az együttes szolgálatának fókuszja az élő zenei imádság, mely hangzóanyagként csak töredékes lenyomatként adható vissza. A közreadott lejátszási listákon 25 évre visszatekintő válogatást és friss felvételeket egyaránt kínálunk.

Az 1996-tól 2020-ig ívelő „Kántorátus 25” c. válogatásban (https://www.youtube.com/playlist?list=PL96EnfNP_CE8hFb55FZ-q0oprhGrGewsB) található teljes vespera éppúgy, mint magyarázatos koncert, ősbemutató vagy kalózfelvétel. A zenei felvételek sorát néhány korabeli interjú teszi változatossá. A felvételek nem hangnemi vagy egyházi év szerinti logikai sorban, hanem időrendben követik egymást.

A jubileumra készült „Kántorátus nőikar 2020” összeállításban (https://www.youtube.com/playlist?list=PL96EnfNP_CE8bMs9sJkU8hiJQTSxS9ojO) az advent–karácsony–vízkereszti ünnepkörből hallhatók liturgiába illeszthető tételek Mendelssohn-tól időben előrehaladva kortárs észti, finn, japán feldolgozások mellett magyar szerzők műveiből – a felvételek tehát a kántorátus-repertoár újabb rétegét képviselik.

A „Kántorátus vegyeskar 2021” lejátszási lista (https://www.youtube.com/playlist?list=PL96EnfNP_CE9I3tUISqw30GbMWKIHCd1j) a böjteli és a böjti időszak tételeiből, a reformáció utáni első nemzedékek zenéjéből válogat. A kántorátus alaprepertoárjának számító időszakból egy pillanatra átkacsintunk a 21. századba is, az énekesek pedig az együttes jelenleg legaktívabb, fiatal rétegét képviselik. A felvételek így inkább az élő gyakorlat lendületét, mint makulátlan stúdióminőséget képviselnek.

A más felekezeti kollegák érdeklődésére is számot tartó összeállítás részét képezi a 25 év alatt elénekelt motettaanyag teljes jegyzéke. Az önállóan elhangzott művek jegyzéke nem csak a repertoárválasztás súlypontjaiba és egyre bővülő forrásaiba nyújt betekintést, de a szólam-összeállításból az együttes életének változatos időszakai is kirajzolódnak. A vesperáknak kezdettől minden alkalommal szerves részét képezi egy igényes motetta – mely a kezdeti elképzelések szerint az egyházi év megfelelő időszakában változatlanul ismétlődött. Az igeolvasás után gyakran szerepeltek evangéliumi motetták, 2007 adventjétől alkalmanként, 2009 őszétől pedig rendszeresen a „bevonuló ének” helyén is elhangzik egy további önálló kórusmű.

A rendszerint alternatim módon énekelt korál- és genfiszoltár-feldolgozások szerzőit jegyzékszerűen közöljük. A kántorátustagok generációinak névsora minden olyan énekest tartalmaz, aki egynél több alkalommal részt vett a szolgálatban. Emellett megtalálható körülbelül 120 kiemelt esemény dokumentációja, hiszen a hetenkénti vesperaszolgálat mellett kiemelt alkalmak is kísérik a kántorátus útját: önálló hangversenyek, ünnepi szolgálatok, szakmai bemutatók és tematikus sorozatok mellett zenésztársakkal, más együttesekkel közös kisebb-nagyobb vállalkozásokban is részt vettünk ökumenikus, nemzetközi és hazai körben. Az évek során jelen voltunk az emberi élet fordulópontjain: a

kántorátus egyaránt szolgált keresztelőn, esküvőn, örömteli születésnap alkalmakon és temetési búcsúztatáson.

A kerek évforduló alkalmat ad az összegzésre, amit a legegyszerűbb számokkal kifejezni. De ott van még a számokkal le nem írható lényeg. A zenében testet öltő ige, amiben kifejezésre jut Isten közelsége; amikor mi próbálunk zenei hangokkal szólani Isten titkairól, de a sorok között végül ő maga szólal meg.

Pap Kinga Marjatta, az együttes vezetője